

VOJENSKÉ ZDRAVOTNICKÉ LISTY

ROČNÍK XXXIII

PROSINEC 1964

ČÍSLO 6

614.252-1(613.67).501.12

NOVÉ MOŽNOSTI ODBORNÉ PERSPEKTIVY PŘÍSLUŠNÍKŮ VOJENSKÉ ZDRAVOTNICKÉ SLUŽBY

Podplukovník MUDr. Václav HRON — MNO HT/ZS

Od 1. ledna 1965 vstupuje v platnost nově upravený předpis SM-zdrav-1, „Směrnice pro základní specializační a další školení důstojníků-lékařů, lékárníků a zdravotníků ČSLA“.

Tento předpis přináší zcela nové progresivní možnosti další odborné perspektivy příslušníků vojenské zdravotnické služby všech stupňů a umožňuje vědecký rozvoj nejen lékařům ústavním, ale hlavně lékařům útvarovým a zdravotníkům.

Opírá se o usnesení strany a vlády „O rozvoji péče o zdraví pracujících“ z 22. 4. 1964, o nové celostátní opatření ministerstva zdravotnictví, vydané na základě tohoto usnesení, které perspektivně řeší odborný rozvoj každého zdravotnického pracovníka, a o obnovenou Úmluvu mezi MNO a MZd o způsobu dalšího doškolování vojenských lékařů a zdravotníků v civilních zdravotnických zařízeních.

Nové úpravy předpisu vyplynuly z výše uvedených dokumentů, z naléhavé potřeby vojskové zdravotnické služby a z dosavadních zkušeností. Jsou plně v souladu s rozvojem čs. socialistického zdravotnictví a s možnostmi každého jednotlivce v našem státě.

Rychlý rozvoj moderní medicíny a rozvoj vojenské vědy vytvářejí naléhavou nutnost neustálého doplňování odborných znalostí všech příslušníků vojenské zdravotnické služby. Na žádném stupni nelze ustrnout, zejména ne ve vojskové zdravotnické službě. Dosažením kvalifikačních předpokladů nemůže a ani nesmí být vědecký rozvoj kteréhokoli příslušníka zdravotnické služby zastaven. Předpis umožňuje všem schopným lékařům i zdravotníkům bez ohledu na zařazení specializaci v určitém oboru podle potřeb druhu vojska i osobního zaměření. Tím je umožněn rozvoj lékařů a zdravotníků zvláště talentovaných pro určitý obor a jejich využití nejen pro účely současného funkčního zařazení, ale jsou dány i perspektivní možnosti jejich zařazení do vyšších typů zdravotnických zařízení.

Konkrétní změny proti minulému znění předpisu jsou tyto:

1. Je upraven způsob základního školení lékařů, lékárníků a zdravotníků s cílevědomou výchovou pro práci v terénu a s položením těžiště na ambulantní praxi. Úprava je rozvedena na jednotlivé funkce. Je snížena doba základního školení na vnitřním a chirurgickém oddělení (po 6 měsících), je zaveden 4týdenní výcvik v anesteziologii a resuscitaci. Prodlužuje se doba školení na očním oddělení, nově se zavádí výcvik na oddělení nervovém (mimo psychiatrii). Základní školení je doplněno ve druhém roce řízenou praxí u útvarů, kterou budou ovlivňovat přímo náčelníci zdrav. oddělení svazů podle profilu budoucího přidělení. Týdenní účast na zimním a letním cvičení a 14denní výpomoc zdrav. službě útvarů jen pomohou uplatnit zásadní nová hlediska na odborný profil mladého lékaře. Třítýdenní přípravný kurs pro funkci hlavních lékařů je souhrnným opakováním a vlastním uvedením do funkce podle přidělení.

Aby byly splněny zásady uvedené úpravy, je nutná úzká spolupráce vojenských nemocnic s vojskovou zdrav. službou k sladění výuky podle skutečných potřeb. Ve vojenských nemocnicích si musí všichni školitelé dostatečně uvědomit cíl základního školení — připravit lékaře na práci u útvarů — a jen z toho hlediska výcvik řídit. Hluboká specializace je cílem dalšího, nikoli základního školení. Správnou přípravou nových lékařů přispějí vojenské nemocnice zlepšení chodu zdrav. služby u útvarů.

Rovněž řízená praxe u útvarů se nesmí stát jednou z forem, jak obsadit uvolněné místo u odloučené jednotky, a musí se na ní podílet nejen hlavní lékaři, ale také náčelníci zdrav. služby svazků a svazů.

V předpise je profilováno rovněž základní školení hygieniků a epidemiologů s praxí v HEO 12 měsíců, což je naprosto nutné. U stomatologů je zkrácen základní výcvik o 1 rok a je zaveden

3měsíční výcvik na stomatochirurgickém oddělení.

2. Je upraven způsob specializačního školení podle funkčního zařazení a kvalifikačních požadavků, které budou podle tohoto předpisu přepracovány. Pro názor je dobrý přehled oborů, ve kterých lze získat specializaci I. a II. stupně a specializaci nástavbovou, uvedený v příloze předpisu a upravený podle nové vyhlášky MZd. Změna názvu OTZS na teorii a organizaci vojenské zdravotnické služby lépe vystihuje náplň této specializační nastavby. Obnovování kvalifikační atestace při přerušení praxe v oboru déle než 5 let se netýká základní atestace vojenských organizátorů, neboť ti řídí chod zdravotnické služby u vojsk a praktické znalosti obnovují stážemi. Toto opatření je shodné s civilním sektorem.

Do specializačního školení útvary lékařů je začleněno podle Zdrav-1-1 pravidelné celoroční prohlubování odborné praxe jeden den v týdnu (nebo 4 dny v měsíci), které je účelné a od něhož bylo na mnoha místech z ne dosud jasných důvodů upuštěno. Možnost složení kvalifikační atestace z vnitřního lékařství I. stupně je prodloužena na 5. rok po promoci.

U vojenských organizátorů je upřesněn předpoklad pro absolvování specializačního kursu na minimálně 2 roky práce v organizační funkci a stanoveno získání základní specializace jako jedné z podmínek pro přijetí do tohoto kursu. Je rovněž upraven způsob specializačního školení u hygieniků a epidemiologů.

Rozumné je opatření, které řeší dosavadní nejasnosti v uznávání všeobecné části specializační náplně pro další atestaci, v uznávání absolvování VUML pro znalosti společenskovední při každé atestaci a státních jazykových zkoušek pro znalosti jazykové. Toto opatření je celostátní.

3. V novém předpise je upraven též způsob dalšího odborného školení po splnění kvalifikačních požadavků. Praktické celoroční prohlubování znalostí na příslušných odborných odděleních vojenských nemocnic, posádkových poliklinik, DZP a v civilních odborných zdravotních zařízeních je správným základem průběžného doplňování nejnovějších poznatků a je umožněno u všech druhů funkčního zařazení včetně organizátorů, hygieniků, vojenských lékárníků a zdravotníků. Je třeba, aby i odborná zdravotní zařízení přistupovala k tomuto úkolu vážně; aby lékaři, kteří sem přijdou na stáž, nebyli v odborných znalostech podceňováni, ale naopak, aby v stanovené době jim bylo skutečně umožněno seznámit se s novinkami a své praktické znalosti prohloubit. Je to další způsob, jak mohou vojenské nemocnice účelně pomáhat vojskové zdravotnické službě.

Velmi progresivní a pro další možnou perspektivu příslušníků vojenské zdravotnické služby příznivé je opatření, které umožňuje útvary lékařům specializaci v určitém oboru, zejména v tom, který je žádoucí vzhledem k charakteru a druhu vojska. Ihned po splnění základní atestace bude se moci každý útvary lékař vzdělávat v tom oboru, ve kterém by bylo podle zařazení vhodné, aby se specializoval. K tomu bude

využívat stanovených 4 dnů v měsíci a 1 měsíce v roce. Po 6 letech této průpravy absolvuje formou výměny 6měsíční předatestační stáž na příslušném oddělení spádové nemocnice u svého školitele. Pro nemocničního lékaře nebude zase jistě na škodu, pozná-li hlouběji vojskovou zdravotnickou službu. Tato možnost je novým předpisem dána všem schopným útvary lékařům. Je potřebné, aby lékaři motostřeleckých a tankových útvary znali dobře i chirurgii; je nutné, aby se lékaři ženijních a silničních útvary specializovali v pracovních lékařské nastavbě, lékaři VŠ J. Ž. v dorostové nastavbě, lékaři tělovýchovných středisek v tělovýchovné nastavbě, lékaři VLRZ ve fyziologii-balneologii, lékaři Spojovacího učiliště v ORL apod.

Pro specialisty budou podle nového předpisu pravidelně organizovány zdokonalovací kurzy profilované podle jednotlivých oborů k školení v novodobé problematice příslušného oboru. Tím bude zabezpečeno u každého specialisty za 3—5 let průběžné vyškolení v nejnovějších vědeckých poznatcích.

4. Zcela nově je do předpisu přidána stať o vojenských zdravotnících, která dosud v celkovém pojetí řešena nebyla.

Tak jako u lékařů a lékárníků, i u vojenských zdravotníků je stanoven způsob základního, specializačního a dalšího školení. Tím je i vytyčena další možná perspektiva jejich rozvoje a vyřešen způsob vyrovnání odbornosti vojenského zdravotníka s požadavky v civilním sektoru.

Předpis vysvětluje v úvodu základní odborné předpoklady pro výkon funkce vojenského zdravotníka a způsoby, jak je získat.

Po zrušení Vojenského zdravotnického učiliště v Ružomberku je podle dohody s MZd absolvování přeškolovacího a doškolovacího kursu v Žilíně předpokladem pro přijetí vojenských zdravotníků do III. ročníku (po přijímací zkoušce do IV.) vyšší zdravotnické školy při zaměstnání. Po jejím absolvování se na vojenské zdravotníky plně vztahují práva úplných středních zdravotnických pracovníků jak u vojenské správy, tak v civilním sektoru.

Dosažení úplného středního zdravotnického vzdělání otevírá širokou perspektivní cestu dalšího odborného rozvoje každého vojenského zdravotníka. Cesta je dvojitá. Buď pokračování studia na vysoké škole — směr farmaceutický (dálkově), nebo získání specializace v oboru sanitárních pracovníků nebo v oboru zdravotních laborantů. Získání specializace probíhá zpravidla 3letou kvalifikační průpravou v profilovaném vojenském nebo civilním zdravotnickém zařízení. V oboru sanitárních pracovníků se mohou vojenští zdravotníci specializovat v hygieně komunální, v hygieně práce, výživy, dorostové hygieně a v epidemiologii. V oboru zdravotních laborantů je možná specializace v biochemii, hematologii a transfúzní službě, v mikrobiologii a virologii.

Pro zdravotníky útvary je žádoucí specializace v oboru komunální hygieny, hygieny práce (ze-

jména u ženijských a silničních útvarů) a epidemiologie.

Určení profilovaného vojenského zařízení pro dlouhodobou předatestační přípravu provádí podle nového předpisu odborný náčelník zdravotní služby na návrh hlavního lékaře útvaru a projedná také způsob pravidelné docházky do těchto zařízení. Dlouhodobá kvalifikační průprava je zakončena závěrečnou zkouškou před komisí, kterou ustanovuje Ústav pro další vzdělávání středních zdravotnických pracovníků v Brně a v Bratislavě.

Dosažená specializace má celostátní (i civilní) platnost a opravňuje k práci v příslušném oboru. U útvarů budou tito odborníci vítáni při řešení problémů prostředí, ve kterém vojáci žijí a pracují, a které tak důrazně ukládá podstatně zlepšit usnesení strany a vlády „O rozvoji péče o zdraví“. Volná místa ve vojenských nemocnicích a u hygienicko-epidemiologických oddílů budou těmito specialisty obsazována přednostně. V civilním sektoru se s nimi počítá v krajských a okresních hygienicko-epidemiologických stanicích.

Poslední část nového předpisu řeší zcela nově průběžné odborné doškolení zdravotníků ČSLA při výkonu funkce. Je jim umožněno pravidelné

prohlubování znalostí 2 dny v měsíci na odborných odděleních spádových nemocnic, posádkových poliklinik, DZP, popřípadě v civilních zdravotnických zařízeních a 14denní stáž v roce rovněž na těchto odděleních. Jednou za 3—5 let absolvují vojenští zdravotníci zdokonalovací kurs v Žilině, kde se po dosažení odborné kvalifikace seznámí s nejnovějšími vojenskozdravotnickými poznatky posledního období.

Tyto rozsáhlé možnosti otevírají zcela novou dlouhodobou perspektivu všem vojenským zdravotníkům a jsou jen dokladem toho, že s prací zdravotníků se v armádě nadále nejen vážně počítá, ale že jejich význam je plně doceněn.

V závěru upozorňuje předpis na to, že nadřízení odborní náčelníci jsou nejen odpovědní za odbornou úroveň podřízených lékařů, lékárníků a zdravotníků, ale jsou přímo povinni vytvářet těmto zdravotnickým funkcionářům podmínky pro další prohlubování odbornosti, školení plánovat a hodnotit.

Předpis je tedy kladným přínosem pro vojenskou zdravotnickou službu a pro schopné otevírá široké perspektivní možnosti. Záleží na každém, jak tyto možnosti využije, a zkvalitní tak svou dosavadní práci.